

Vergaderjaar 1989–1990

21 364

Internationale Tarweovereenkomst, 1986; Londen, 13/14 maart 1986

Nr. 1

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 30 oktober 1989. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 29 november 1989.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 27 oktober 1989

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet,¹ de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het op 13/14 maart 1986 te Londen tot stand gekomen Tarwehandelsverdrag 1986, met Bijlage en het Voedselhulpverdrag 1986, welke de Internationale Tarweovereenkomst 1986² vormen (Trb. 1986, 123).

Een toelichtende nota bij de Overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add.art. XXI, (1)(a) GW. en art. 61, (3), GW. 1972.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek

I. Algemeen

De Internationale Tarwe-overeenkomst 1986 die op 26 juni 1986 voor het Koninkrijk werd ondertekend, onder aflegging van een verklaring van voorlopige toepassing, vervangt de Internationale Tarwe-overeenkomst 1971 (Trb. 1972, 1), die op 30 juni 1986 is afgelopen. De nieuwe Overeenkomst bestaat evenals de voorafgaande uit een Tarwehandelsverdrag en een Voedselhulpverdrag met een gezamenlijke preambule.

Het Tarwehandelsverdrag is van kracht voor een periode van 5 jaar (tot 30 juni 1991); het Voedselhulpverdrag zou oorspronkelijk voor een periode van 3 jaar gelden (tot 30 juni 1989), maar is inmiddels met een periode van 2 jaar tot 30 juni 1991 verlengd. Beide verdragen kunnen vervolgens verlengd worden voor periodes van 2 jaar. Het Tarwehandelsverdrag kan tussentijds vervangen worden door een overeenkomst met economische bepalingen.

De tekst van de Overeenkomst is tijdens de Conferentie van de Internationale Tarweraad op 13 en 14 maart 1986 te Londen formeel vastgesteld. Eénenvijftig landen, waaronder de belangrijkste exporterende en importerende landen, die lid zijn van de Verenigde Naties of de Gespecialiseerde Organisaties namen aan de Conferentie deel. Tien landen hiervan waren niet toegetreden tot de Internationale Tarwe-overeenkomst van 1971 (te weten: Chili, D.D.R., Hongarije, Jamaica, Mexico, Polen, Sierra Leone, Sri Lanka, Soedan en Thailand).

In beide nieuwe Verdragen is sprake van slechts zeer beperkte veranderingen ten opzichte van de eerdere Verdragen. De onderhandelingen over beide Verdragen werden gevoerd door de Europese Commissie met deelneming van de EG-lidstaten als adviseurs op basis van artikel 113 van het EEG-verdrag. De Overeenkomst c.q. beide Verdragen dienden ondertekend te worden door zowel de Gemeenschap en de EG-lidstaten, hetgeen inmiddels is geschied.

De financiële consequenties van de Internationale Tarwe-overeenkomst 1986 voor de rijksbegroting bedragen 34 miljoen gulden per begrotingsjaar. De door Nederland op te brengen bijdrage op grond van de nieuwe Overeenkomst is niet veranderd ten opzichte van de bijdrage op basis van de vorige Overeenkomst.

II. Het Tarwehandelsverdrag

Ten aanzien van het Tarwehandelsverdrag werd door diverse landen – en in het bijzonder door de EG – in eerste instantie geprobeerd tot een Overeenkomst met economische bepalingen te komen. Maatregelen ter regulering van de wereldmarkt voor tarwe werden echter door de Verenigde Staten nadrukkelijk afgewezen, terwijl ook Canada zich geen voorstander toonde. Gezien het marktaandeel van beide landen (V.S. 30%, Canada 7%) zagen de voorstanders van marktregulering zich genoodzaakt hun voorstel in te trekken.

Het tarwehandelsverdrag 1986 heeft dan ook evenals zijn voorganger een administratief karakter. Dit houdt in dat het Verdrag vooral de groei van de internationale graanhandel en de stabiliteit van de internationale graanmarkt beoogt te bevorderen door middel van uitwisseling van informatie en door overleg. Het betreft daarbij in het bijzonder ontwikkelingen in het nationale landbouwbeleid van de partijen ter zake van de graansector.

Van de aangebrachte veranderingen in het nieuwe Verdrag zijn te memoreren:

- de uitbreiding van de werkingsfeer tot andere granen dan tarwe (bij een overigens onveranderde naam van het Verdrag);
- de stemverdeling.

In de onderhandelingen viel het accent vooral op de discussie met betrekking tot de stemverdeling. Deze is vooral van belang omdat daarop de financiële bijdrage voor de Internationale Tarweraad gebaseerd is. Normaliter worden dergelijke stemverdelingen vastgesteld op basis van de gemiddelde handelsvolumes in recente jaren. De Sovjet-Unie wenste echter vast te houden aan de stemverdeling van het Verdrag van 1971 omdat deze voor dat land veel gunstiger uitkwam. Uiteindelijk werd het stemmenaantal van de Sovjet-Unie slechts marginaal verhoogd, zodat thans 129 van de 2.000 stemmen bedraagt. Het stemmenaantal van de EG werd verlaagd en bedraagt thans 424 van de 2.000 stemmen.

Ondanks de wenselijkheid om tot een betere definiëring en afbakening van de begrippen commerciële en concessionele transacties te komen, bleek verbetering van de tekst van het Verdrag van 1971 op dit punt niet mogelijk.

III. Het Voedselhulpverdrag

Eén van de belangrijkste elementen van het nieuwe Voedselhulpverdrag 1986 betreft de jaarlijkse voedselhulptoezeggingen van de diverse partijen. De omvang van deze voedselhulp wordt uitgedrukt in tonnages tarwe-equivalenten. Ten opzichte van het Voedselhulpverdrag 1980 werd op dit punt tenslotte nauwelijks iets verbeterd. Slechts de EG vergrootte haar volume met 20.000 ton tot 1.670.000 ton in verband met de uitbreiding van de Gemeenschap met Spanje en Portugal, terwijl Finland een verhoging toezegde van 5.000 ton.

De totale jaarlijkse toezeggingen van voedselhulp in de vorm van granen worden daarmee in het nieuwe Verdrag gebracht op 7.842.000 ton (tarwe-equivalent). In dat verband zij opgemerkt dat in de doelstelling van het Voedselhulpverdrag de passage inzake de wenselijkheid om tenminste 10 miljoen ton voedselhulp te bereiken, als vastgelegd tijdens de Wereldvoedselconferentie van 1974, gehandhaafd blijft.

In het Voedselhulpverdrag 1986 wordt bepleit dat donoren zoveel mogelijk ook de kosten van het graantransport na de verladingsfase (op free on board basis) voor hun rekening nemen vooral in noodsituaties of in geval van levering aan landen met lage inkomens en voedseltekorten.

Het nieuwe Verdrag voorziet ook in de mogelijkheid een speciale zitting van de Commissie inzake Voedselhulp bijeen te roepen in geval van een aanzienlijk tekort in de graanproductie in een bepaalde regio van ontwikkelingslanden van de lage-inkomensgroep. Een dergelijke zitting zou de omvang van de tekorten dienen te evalueren en op basis daarvan zou verhoging van het volume van de voedselhulp aanbevolen kunnen worden.

Het Nederlandse voorstel om ook door donoren gefinancierde voedselhulptransacties tussen verschillende regio's in eenzelfde ontwikkelingsland in het kader van dit Verdrag te erkennen alsmede een verruiming van de triangulaire transacties mogelijk te maken zal worden opgenomen bij de uitwerking van de procedureregels door het Comité inzake Voedselhulp. Voorts is in de procedureregels de mogelijkheid opgenomen dat de partijen aan hun verplichtingen ingevolge het Voedselhulpverdrag 1986 voldoen door de levering van zaaizaad.

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

IV. De Koninkrijkspositie

Aangezien de Internationale Tarwe-overeenkomst van 1971 wat het Koninkrijk betreft vanaf 1975 alleen voor Nederland gold, wordt voor de onderhavige Overeenkomst de goedkeuring evenzo alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
B.-J. M. van Voorst tot Voorst

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
P. Bukman

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Y. M. C. T. van Rooy

De Minister van Financiën,
H. O. C. R. Ruding